

ผู้บริหารยุคใหม่กับความท้าทายในการเสริมสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา

Modern Leadership and the Challenges of Enhancing Safety in Educational Institutions

กิตติศักดิ์ พูลเสวก

โรงเรียนวัดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

บทคัดย่อ

การสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษาเป็นภารกิจสำคัญที่ไม่อาจมองข้ามได้สำหรับผู้บริหารโรงเรียนในยุคปัจจุบัน ซึ่งเต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ อย่างรวดเร็ว ส่งผลให้นักเรียนเสี่ยงต่อภัยอันตรายที่เพิ่มมากขึ้น ทั้งภัยธรรมชาติและภัยด้านเทคโนโลยี เช่น การโจมตีทางไซเบอร์และความรุนแรงในโรงเรียน หากผู้บริหารไม่มีความรู้และความเข้าใจในด้านนี้ จะไม่สามารถป้องกันและรับมือกับภัยต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในโลกที่เต็มไปด้วยความไม่แน่นอนเช่นนี้ ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าและทำความเข้าใจภัยคุกคามเหล่านี้อย่างลึกซึ้ง รวมถึงการเตรียมเครื่องมือและการวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างเกราะป้องกันที่มั่นคงและความมั่นใจในการจัดการกับภัยต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ บทความนี้จะนำเสนอแนวทางการเตรียมความพร้อมเชิงรุกในอนาคต เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริหารโรงเรียนในการวางแผนรับมือกับภัยคุกคามอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การเตรียมความพร้อม, ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่, ภัยอันตรายของนักเรียน

Abstract

Creating safety in educational institutions is an essential mission that cannot be overlooked by school administrators in today's era, which is characterized by rapid technological changes and innovations. These developments have resulted in an increased risk of dangers for students, including both natural disasters and technological threats such as cyberattacks and violence in schools. If administrators lack knowledge and understanding in these areas, they will be unable to effectively prevent and respond to various threats. In a world filled with uncertainty, it is imperative for administrators to deeply study and comprehend these threats, as well as to prepare tools and systematically plan their operations. This preparation is crucial for establishing a solid protective shield and ensuring

confidence in managing various threats effectively. This article will present proactive preparedness strategies for the future, aimed at meeting the needs of school administrators in planning to address threats comprehensively and efficiently.

Keywords: Preparedness, Modern Educational Administrators, Threats to Students

บทนำ

การพัฒนาด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมในปัจจุบันเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้โลกของเราเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและสังคมของมนุษย์ในทุกมิติ จากการรายงานของโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ ระบุว่า โลกกำลังเผชิญกับวิกฤตการณ์ใหญ่ 3 ด้านที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และคุณภาพชีวิตของมนุษย์อย่างรุนแรง ได้แก่ 1) การเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ 2) การสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ และ 3) การขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติ ข้อมูลเหล่านี้เน้นย้ำให้เราตระหนักถึงความจำเป็นในการเตรียมความพร้อมรับมือกับวิกฤตการณ์ดังกล่าว โดยสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของนักเรียน ดังนั้น ระบบการศึกษาจึงไม่ควรมุ่งเน้นเฉพาะการถ่ายทอดความรู้ในตำราเรียนเท่านั้น แต่ยังต้องเตรียมความพร้อมให้นักเรียนสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต รวมถึงภัยอันตรายและความเสี่ยงต่าง ๆ การสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษาให้แก่นักเรียนจึงถือเป็นภารกิจที่สำคัญของสถานศึกษา และเป็นความท้าทายของผู้บริหารโรงเรียนในยุคปัจจุบัน

บทความวิชาการฉบับนี้นำเสนอแนวทางการเตรียมความพร้อมของผู้บริหารสถานศึกษาในการสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยในโรงเรียน โดยน้อมนำพระบรมราโชวาทของในหลวงรัชกาลที่ 9 ที่ทรงเน้นความสำคัญของการเตรียมตัวทั้งด้านความรู้และนิสัยในการเผชิญกับอุปสรรคในชีวิตว่า “คนเราต้องเตรียมตัวเพื่อเผชิญปัญหาชีวิต แต่การเตรียมตัวนั้นต้องมีความรู้และการฝึกฝนตนเองให้สามารถรับมือได้อย่างมีประสิทธิภาพ” (พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่ นักศึกษาวิทยาลัยเกษตรแม่โจ้ เมื่อวันที่ 3 มกราคม 2516) เพื่อเป็นแนวทางเตือนสติผู้บริหารว่า การสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษาเป็นหน้าที่สำคัญของผู้บริหาร ซึ่งต้องสร้างองค์ความรู้ให้กับตนเอง พัฒนาทักษะการบริหาร และมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ผู้บริหารยังต้องตระหนักถึงความปลอดภัยอย่างจริงจัง ตัวอย่างที่ชัดเจนคือเหตุการณ์ที่นักเรียน 12 คนติดอยู่ในถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางรอง ในช่วงเวลาดังกล่าว ครูของหนึ่งในผู้ประสบภัยได้สร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้นในห้องเรียน โดยการสอนนักเรียนให้มีทักษะการเอาตัวรอดผ่านบทบาทสมมติ และเน้นย้ำความสำคัญของการเตรียมอุปกรณ์ฉุกเฉินติดตัวไว้ในสถานการณ์ที่เสี่ยงอันตราย

เด็กชายชญา แก่นตระกูล ซึ่งเป็นศิษย์ของคุณครูท่านนี้ ให้สัมภาษณ์ว่า “หากไม่ได้เรียนรู้เรื่องความปลอดภัย คงไม่รู้ว่าจะมีอะไรในภัยพิบัติ” บทเรียนนี้สะท้อนให้เห็นว่า การสร้างความรู้และความตระหนักด้านความปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกโรงเรียนควรดำเนินการ

หวังว่าบทความวิชาการฉบับนี้ จะเป็นแนวทางให้ผู้บริหารและทุกภาคส่วนร่วมมือกันในการสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยในโรงเรียน เพื่อปกป้องชีวิตและอนาคตของนักเรียนอย่างยั่งยืน การสร้างความปลอดภัยไม่เพียงแต่ช่วยประหยัดงบประมาณ แต่ยังสร้างฐานรากที่มั่นคงให้กับประเทศ โดยการสร้างประชากรที่มีคุณภาพและความมั่นคงในอนาคต

การเตรียมความพร้อมของผู้บริหาร: รับมือภัยอันตรายที่เปลี่ยนไป

เนื่องจากภัยอันตรายในยุคปัจจุบันและความเสี่ยงมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจในการเตรียมรับมือกับภัยที่อาจเกิดขึ้น “ซุนวู” นักปราชญ์ชาวจีน ได้กล่าวไว้ว่า “รู้เขารู้เรา รบร้อยครั้งชนะร้อยครั้ง” ซึ่งสะท้อนถึงความสำคัญของการเข้าใจตนเองและฝ่ายตรงข้าม เพื่อวางแผนรับมืออย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนควรจุดเด่นและจุดด้อยของตนเอง รวมถึงความเสี่ยงที่กำลังเผชิญ และควรวางแผนเพื่อกำจัดความเสี่ยงเหล่านั้น พร้อมทั้งเตรียมนักเรียนให้มีทักษะในการรับมือกับภัยอันตรายในทุกสถานการณ์

จากการสังเคราะห์ข้อมูลจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (2559), สวินทร์ พงษ์เก่า (2565), จุฑามาศ วรรณปะชี (2566), อรุณี สำเภาทองและศาสดิต อนุชาจารย์ (2566), Heifetz, R., Linsky, M., & Grashow, A. (2009) และ Baker, J. (2024) ข้อมูลสามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลัก ส่วนที่ 1 สิ่งที่ผู้บริหารต้องเรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับภัยอันตราย และส่วนที่ 2 สิ่งที่ผู้บริหารต้องรู้เกี่ยวกับตัวเอง อธิบายได้ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษากับการเรียนรู้ภัยอันตรายในโรงเรียน ในฐานะผู้นำองค์กรด้านการศึกษา ผู้บริหารมีความรับผิดชอบในการสร้างความปลอดภัยให้กับนักเรียน การเรียนรู้เกี่ยวกับภัยอันตรายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตจึงเป็นสิ่งจำเป็น โดยสามารถแบ่งเป็นประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

1.1 ภัยและความเสี่ยงในอนาคต ผู้บริหารต้องทำการวิเคราะห์ภัยพิบัติและความเสี่ยงในอนาคต เพื่อเข้าใจแนวโน้มและความเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะช่วยให้สามารถเตรียมความพร้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 วัสดุสภาพแวดล้อมและบริบทของโรงเรียน การเข้าใจจุดแข็งและจุดอ่อนด้านโครงสร้างพื้นฐาน รวมถึงสภาพชุมชนรอบโรงเรียน จะช่วยให้สามารถวางแผนรับมือได้อย่างเหมาะสม

1.3 วิกฤตการณ์และแนวทางการป้องกันภัย การศึกษาวิธีการบริหารจัดการความปลอดภัยและกลยุทธ์ที่ใช้ในการรับมือกับภัยพิบัติ จะทำให้สามารถวางแผนรับมือได้อย่างรอบคอบ

1.4 รู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ การเข้าใจเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย จะช่วยให้สามารถนำเทคโนโลยีมาปรับใช้และเสริมสร้างความปลอดภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 รู้ความสามารถและจุดแข็งของบุคลากร การประเมินความสามารถของบุคลากรในโรงเรียนจะช่วยให้ทราบถึงความพร้อมในด้านต่างๆ และหาจุดที่ต้องพัฒนาเพื่อสร้างทีมงานที่เข้มแข็งได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.6 รู้ความสามารถและความพร้อมของโรงเรียน การเข้าใจศักยภาพในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ระบบเทคโนโลยี และวัฒนธรรมองค์กร จะช่วยในการวางแผนกลยุทธ์และแผนรับมือภัยได้อย่างมั่นใจ

1.7 รู้ความต้องการและความคาดหวังของชุมชน การเข้าใจความต้องการของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน จะสร้างความร่วมมือและความไว้วางใจในด้านความปลอดภัยอย่างยั่งยืน

จะเห็นได้ว่าการเรียนรู้และเข้าใจปัจจัยเหล่านี้ ทำให้ผู้บริหารสามารถวางแผนรับมือภัยอันตรายได้อย่างมั่นใจ อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารจำเป็นต้องศึกษาถึงความเสี่ยงและแนวโน้มภัยต่าง ๆ ที่อาจคุกคามความปลอดภัยของโรงเรียน

2. ผู้บริหารสถานศึกษากับการรู้จักตัวเอง การรู้จักตนเองเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถวางแผนและดำเนินงานด้านความปลอดภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถแบ่งออกเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้

2.1 รู้จุดแข็งและจุดอ่อนของโรงเรียน ผู้บริหารต้องเข้าใจจุดแข็งและจุดอ่อนที่อาจเป็นช่องโหว่ด้านความปลอดภัย เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้พร้อมที่จะรับมือกับความเสียหายและภัยอันตรายในทุกด้าน

2.2 รู้ความสามารถและทักษะของบุคลากร เข้าใจความสามารถเฉพาะด้านของบุคลากร เช่น ด้านเทคนิค การสื่อสาร และการบริหารจัดการภาวะวิกฤติ เพื่อสร้างทีมงานที่มีคุณภาพในการบริหารจัดการ

2.3 รู้ความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและเทคโนโลยี การเข้าใจสภาพของโครงสร้างพื้นฐาน ระบบเทคโนโลยี และอุปกรณ์ที่มีอยู่ จะช่วยในการวางแผนปรับปรุงและเสริมสร้างความปลอดภัยที่มีความชัดเจนมากขึ้น

2.4 รู้วัฒนธรรมองค์กรและความร่วมมือในองค์กร การเข้าใจว่าวัฒนธรรมและบรรยากาศภายในโรงเรียน ทำให้ผู้บริหารมีการสื่อสารที่สามารถสร้างความร่วมมือภายในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.5 รู้ความต้องการและความคาดหวังของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน การเข้าใจความต้องการของกลุ่มเป้าหมายจะสร้างความไว้วางใจและความร่วมมือในการดำเนินงานด้านความปลอดภัยอย่างยั่งยืน

2.6 เข้าใจแนวทางและกลยุทธ์ในการพัฒนาระบบความปลอดภัย ต้องเข้าใจนโยบายระบบการฝึกซ้อม การสร้างวัฒนธรรม และการใช้เทคโนโลยี เพื่อใช้ในการวางแผนและดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จะเห็นได้ว่าการเข้าใจจุดแข็งและจุดอ่อนในด้านบุคลากร ระบบเทคโนโลยี โครงสร้างพื้นฐาน และวัฒนธรรมองค์กร เป็นพื้นฐานสำคัญในการเตรียมพร้อมและวางกลยุทธ์รับมือกับภัยต่าง ๆ ของผู้บริหารโรงเรียนนอกจากนี้ การประเมินและปรับปรุงอย่างต่อเนื่องจะช่วยสร้างความมั่นคงและความสามารถในการตอบสนองต่อสถานการณ์ฉุกเฉินได้ดียิ่งขึ้น ส่งผลให้สามารถปกป้องนักเรียนและบุคลากรได้อย่างปลอดภัยแน่นอน

การเตรียมความพร้อมของผู้บริหาร: ทักษะที่สำคัญในการสร้างความปลอดภัย

การสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีทักษะที่หลากหลายในการวางแผนและจัดการความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีความสามารถในการสื่อสารอย่างเปิดเผยและชัดเจน เพื่อสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร ส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับความปลอดภัย และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสถานศึกษาและชุมชน รวมถึงการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มความปลอดภัยในโรงเรียน

จากการสังเคราะห์ข้อมูลจาก อังคณา ชาญวิเศษ (2564), GADRRRES (2024), และ Baker, J. (2024) พบว่าทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารโรงเรียนในยุคปัจจุบันสามารถแบ่งออกเป็น 7 ด้าน ดังนี้

1. ทักษะด้านการวางแผนและบริหารจัดการ การจัดสรรทรัพยากรต้องมีประสิทธิภาพสูงสุด การกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัด (KPI) จะช่วยวัดความสำเร็จของระบบความปลอดภัยของโรงเรียนได้อย่างชัดเจน
2. ทักษะด้านการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยง ผู้บริหารต้องวิเคราะห์ภัยคุกคามและความเสี่ยงอย่างเป็นระบบ มองหาจุดอ่อนเพื่อวางแผนรับมืออย่างแม่นยำ และสามารถกำจัดจุดเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ทักษะด้านการสื่อสารและสร้างความร่วมมือ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกเป็นสิ่งสำคัญในการเสริมความเข้มแข็งและส่งเสริมวัฒนธรรมความปลอดภัยที่มีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
4. ทักษะด้านการตัดสินใจและแก้ปัญหา ในสถานการณ์ฉุกเฉิน ผู้บริหารต้องตัดสินใจอย่างรวดเร็วและถูกต้อง โดยอิงข้อมูลและสถานการณ์จริงที่เชื่อถือได้ ในการสร้างความมั่นใจให้กับบุคลากรในทีมทำงาน
5. ทักษะด้านการฝึกอบรมและเป็นผู้นำทีม สร้างทีมงานที่มีความรู้ ออกแบบการฝึกซ้อมและอบรมอย่างสม่ำเสมอ พร้อมเป็นผู้นำที่สร้างแรงบันดาลใจให้กับบุคลากร ซึ่งผู้บริหารต้องมีความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการ

6. ทักษะด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง ศึกษาแนวคิดและหลักการบริหารจัดการรูปแบบใหม่ๆ นำมาใช้ในในการสร้างนโยบายให้กับองค์กร นำไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ สร้างความเชื่อมั่นให้กับทีมงาน

7. ทักษะด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม ต้องมีความรู้ความเข้าใจเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่างๆ สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือที่ช่วยเสริมสร้างความปลอดภัยในโรงเรียนได้เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด

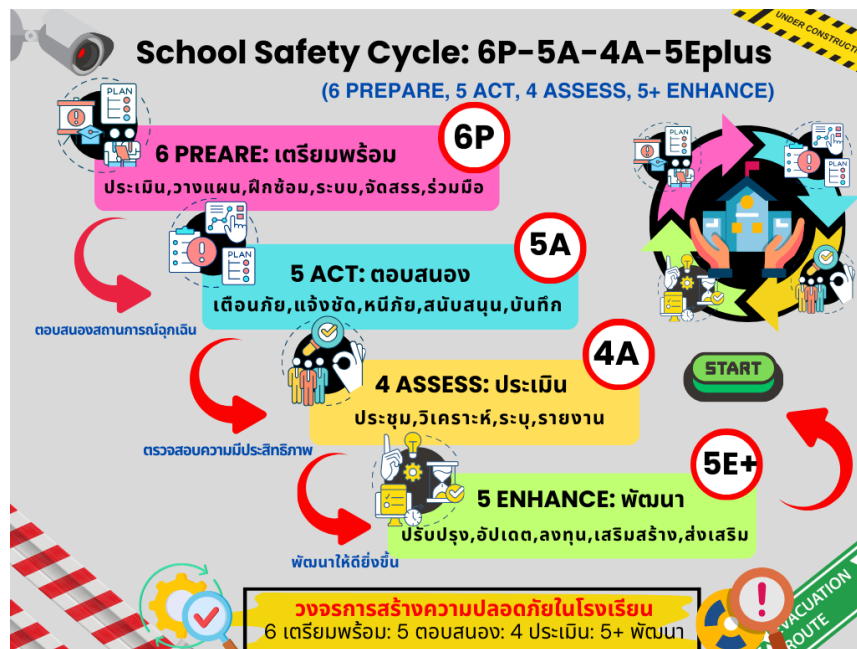
การมีทักษะเหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้บริหารในการบริหารจัดการภัยอันตรายและสถานการณ์ที่ไม่ปลอดภัย รวมถึงการสร้างควมไว้วางใจและความร่วมมือระหว่างผู้เรียน ครู และผู้ปกครอง ซึ่งส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและสร้างความมั่นใจในความปลอดภัยของนักเรียนในโรงเรียน

การเตรียมความพร้อมของผู้บริหาร: กระบวนการสร้างความปลอดภัยในการรับมือ

กระบวนการสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียน ไม่เพียงแต่ช่วยปกป้องชีวิตและทรัพย์สินเท่านั้น แต่ยังสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการพัฒนาทางด้านต่าง ๆ ของนักเรียนอีกด้วย ผู้บริหารจึงต้องมีกระบวนการสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนการดำเนินการที่ชัดเจน และเชื่อมโยงกันอย่างเป็นลำดับขั้นตอนในรูปแบบวงจร บทความวิชาการฉบับนี้ นำเสนอวงจรการสร้างความปลอดภัยในโรงเรียน: 6 เตรียมพร้อม: 5 ตอบสนอง: 4 ประเมินและ 5 เสริมการพัฒนา โดยได้สังเคราะห์ข้อมูลจากนันทชัย ปัญญาสุรฤทธิ์ และคณะ (2566), สวินทร์ พงษ์เก่า (2565), สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564), OHSAS Project Group (2007), Espelage, Woolweaver, & Robinson (2023), ชิชญา ชุนจง (2563), และ GADRRRES (2024) เป็นแนวคิดที่แสดงให้เห็นว่ากระบวนการสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษาเป็นกระบวนการต่อเนื่องและเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนหลักที่ดำเนินไปในลักษณะวงจร ไม่สิ้นสุดประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ 1) การวางแผนและเตรียมความพร้อม 2) การดำเนินการในภาวะฉุกเฉิน 3) การวิเคราะห์และประเมินผล และ 4) การพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 8
 “ก้าวข้ามขอบเขตความรู้สู่การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างยั่งยืน”
 วันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2568

ภาพที่ 1 วงจรการสร้างความปลอดภัยในโรงเรียน
 (6 เตรียมพร้อม: 5 ตอบสนอง: 4 ประเมินและ 5 เสริมการพัฒนา)

จากภาพที่ 1 วงจรการสร้างความปลอดภัยในโรงเรียน: 6 เตรียมพร้อม: 5 ตอบสนอง: 4 ประเมินและ 5+ เสริมการพัฒนา วงจรนี้เป็นแนวทางที่ช่วยให้การพัฒนาและเสริมสร้างความแข็งแกร่งของระบบความปลอดภัยดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง โดยใช้แนวคิดของการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement) มาประยุกต์ใช้ในการสร้างวงจรนี้ขึ้นมา เพื่อให้สามารถรับมือกับความเสี่ยง ได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

การดำเนินการตามวงจรนี้ไม่เพียงแต่จะช่วยสร้างความปลอดภัยให้กับนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนเท่านั้น แต่ยังสอดคล้องกับหลักการบริหารในยุคปัจจุบันที่ให้ความสำคัญกับความยืดหยุ่นและการปรับตัว ความคล่องแคล่วในการปรับเปลี่ยน และความสามารถในการตอบสนองได้อย่างรวดเร็ว เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยสำหรับทุกคน โดยอธิบายกระบวนการสร้างความปลอดภัยแต่ละขั้นตอนได้ดังนี้ เริ่มขั้นตอนแรก ผู้บริหารและบุคลากรจำเป็นต้องเตรียมความพร้อม โดยการวางแผนเชิงรุกที่ชัดเจน ซึ่งรวมถึงการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะของนักเรียนและบุคลากร เพื่อให้สามารถรับมือกับภัยคุกคามต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขั้นตอนนี้ประกอบด้วย 6 ขั้นตอนย่อย ที่มุ่งเน้นการสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับภัยคุกคามที่อาจเกิดขึ้นจากนั้นในขั้นตอนที่สอง ปฏิบัติการตามแผนที่ได้วางไว้ โดยมีการตอบสนองต่อสถานการณ์อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ซึ่งขั้นตอนนี้ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนย่อย ที่ช่วยให้การดำเนินการเป็นไปอย่างราบรื่นและประสบผลสำเร็จ หลังจากการปฏิบัติแล้ว ขั้นตอนที่สามารถประเมินผลการดำเนินงาน

โดยมีการวิเคราะห์ความสำเร็จและค้นหาจุดที่ต้องปรับปรุง ซึ่งขั้นตอนนี้มีทั้งหมด 4 ขั้นตอนย่อย เพื่อให้การประเมินมีความละเอียดและครอบคลุม สูดท้ายในขั้นตอนที่สี่ การเสริมสร้างระบบความปลอดภัยในสถานศึกษาเป็นกลยุทธ์ที่ช่วยให้โรงเรียนสามารถรับมือและป้องกันภัยคุกคามได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นความร่วมมือของบุคลากรและชุมชน รวมถึงการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน โดยมี 5 ขั้นตอนย่อย เน้นการพัฒนาและปรับปรุงนโยบาย การปรับแผนรับมือภัยพิบัติ การฝึกซ้อมและอบรมอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการตอบสนองต่อภัยคุกคามใหม่ ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต แต่สิ่งสำคัญที่สุดคือการส่งเสริมวัฒนธรรมความปลอดภัยให้เกิดขึ้นในทุกระดับของโรงเรียน ซึ่งไม่ใช่เรื่องง่าย แต่หากผู้บริหารโรงเรียนนำแนวทางวงจรการสร้างความปลอดภัยนี้ ไปปรับใช้ในสถานศึกษาของตนเองอย่างมุ่งมั่นและสร้างความร่วมมือจากทุกฝ่าย คำว่าความปลอดภัยจะไม่ใช่เพียงแคคำพูดอีกต่อไป แต่จะกลายเป็นวัฒนธรรมที่ฝังอยู่ในจิตใจของเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างสังคมที่ปลอดภัยและยั่งยืนในอนาคต

สรุป

ในยุคนี้ การสร้างความปลอดภัยในโรงเรียนเป็นภารกิจที่สำคัญและท้าทายสำหรับผู้บริหาร เพื่อเตรียมความพร้อมรับมือกับภัยธรรมชาติและภัยจากเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา การวางแผนและดำเนินงานอย่างเป็นระบบจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจและปลูกฝังวัฒนธรรมความปลอดภัยในโรงเรียนบทความวิชาการฉบับนี้ นำเสนอวงจรการสร้างความปลอดภัยในโรงเรียนในรูปแบบ: 6 เตรียมตัว: 5 ปฏิบัติ: 4 ประเมิน: 5+ เสริมสร้างพัฒนา แนวคิดนี้ช่วยลดจุดเสี่ยงและเสริมสร้างความมั่นใจให้กับนักเรียน ครู ผู้ปกครองและชุมชน ในการรับมือกับภัยต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นวงจรที่มีการพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ ๆ ในอนาคต ซึ่งไม่เพียงแต่ช่วยสร้างความปลอดภัยให้แก่ นักเรียนและบุคลากรเท่านั้น แต่ยังเป็นการปลูกฝังวัฒนธรรมความปลอดภัยในสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

หวังว่าบทความวิชาการนี้ จะเป็นแรงบันดาลใจและแนวทางสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ ที่สนใจในการเตรียมความพร้อมรับมือกับภัยอันตรายในอนาคต เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจและความสามารถในการรับมืออย่างมีประสิทธิภาพ อย่าพลาดติดตามบทความฉบับต่อไป ที่จะเต็มไปด้วยข้อมูลเชิงลึก กลยุทธ์ที่นำไปปรับใช้ได้จริง และแนวทางปฏิบัติที่เป็นประโยชน์ เพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. (2559). การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: เวิร์คพรีนติ้งจำกัด.

- จุฬามาศ วรณปะชี. (2566). การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1. วารสารชมรมบัณฑิตศิลป์, 1(4), ตุลาคมถึง ธันวาคม, 1-12.
- นันทชัย ปัญญาสุรฤทธิ์ และคณะ. (2566). คู่มือระบบการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน. สสปท.: สถาบันส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน (องค์การมหาชน).
- สวินทร์ พงษ์เก่า. (2565). การประเมินความเสี่ยง. สมาคมส่งเสริมความปลอดภัยและอนามัยในการทำงาน (ประเทศไทย) ในพระราชูปถัมภ์ฯ. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2566, จาก <https://www.shawpat.or.th/th/other-service/2022-11-23-06-42-22/351-2022-11-23-06-46-55>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). คู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- อรุณี สำเภาทอง และ ศาสวัต ธนุนาจารย์. (2566). การบริหารความปลอดภัยด้านความรุนแรงจากบุคคลในสังคมและจากโลกโซเชียลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรุงเทพฯ. วารสารการวัด ประเมินผล สถิติ และการวิจัยทางสังคมศาสตร์, 4(1), 51.
- อังคณา ชาญวิเศษ. (2564). บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารยุคใหม่: ผู้นำในโลกการศึกษาที่เปลี่ยนแปลง. วารสารการศึกษาทางเลือก, 15(2), 25-40.
- Baker, J. (2024). Characteristics of highly effective school resource officers: Indiana high school principals' perspectives, Purdue University, West Lafayette, Indiana.
- GADRRRES. (2024). Case study: Changes in school safety in Nepal. Available at GADRRRES Case Studies and PreventionWeb.net. Retrieved April 1, 2024, from <https://gadrrres.net/files/case-study--transforming-school-safety-in-nepal.pdf>.
- Heifetz, R., Linsky, M., & Grashow, A. (2009). *The practice of adaptive leadership: Tools and tactics for changing your organization and the world*. Harvard Business Review Press.
- OHSAS Project Group. (2007). *OHSAS 18001: Occupational health and safety management systems — Requirements* (2nd ed.). London: Author. ISBN 9780580508028.